

УДК 327 (71)

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2023.3.215>

*Грина Габро, Анастасія Гринюк**

МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КАНАДИ

Анотація: Проаналізовано роль миротворчої діяльності у зовнішній політиці Канади та дослідження канадського підходу до вирішення конфліктів у XX-XXI ст. Після Другої світової війни канадський уряд регулярно підкреслював прихильність Канади захищати мир і свободу у світі, зокрема через миротворчі операції ООН. Починаючи з середини XX ст. уряд Канади успішно використовує дипломатичний досвід, військово-технічний потенціал і високий професіоналізм збройних сил не лише задля підтримки міжнародного миру та стабільності, а й для досягнення національних інтересів Канади.

Ключові слова: миротворча діяльність, міжнародні операції з підтримання миру, зовнішня політика Канади

Постановка проблеми. Ідея підтримки миру та стабільності є одним з фундаментальних принципів зовнішньої політики Канади. У свою чергу миротворча діяльність Канади стала як пріоритетом канадського уряду у сфері міжнародних відносин, так і одним з важливих рушіїв суспільно-політичних життя. Починаючи з середини XX ст. уряд Канади успішно використовує дипломатичний досвід, військово-технічний потенціал і високий професіоналізм збройних сил не лише задля підтримки міжнародного миру та стабільності, а й для досягнення національних інтересів Канади. Розпад біполярної системи вніс свої зміни у світовий порядок і баланс сил на міжнародній арені, змінивши не лише природу, але й методи ведення конфліктів. Саме тому поступово змінюється й підхід до їх врегулювання.

Методи та прийоми дослідження. Методологічним підґрунтям дослідження стали принципи наукового пізнання – історизму, об'єктивності, системності, багатофакторності та детермінізму. Завдяки принципу історизму було проаналізовано особливості формування миротворчого підходу в зовнішній політиці Канади. Істотну роль у дослідженні відіграє історичний метод. Завдяки використанню історичного методу досягається поглиблене розуміння конкретних кроків Канади у підтримці міжнародного миру та стабільності.

Аналіз попередніх досліджень. Роль миротворчої діяльності у зовнішній політиці Канади широко досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, які розглядають миротворчу діяльність у різних площинах.

* Габро Грина Володимирівна – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету імені Петра Могили (Миколаїв, Україна); ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>; e-mail: irngabro@gmail.com

Гринюк Анастасія Олександрівна – магістр кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Чорноморський національний університет імені Петра Могили (Миколаїв, Україна); ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0533-2864>; e-mail: hryniuk.anastasiia@gmail.com

Зокрема видатний канадський військовий історик Дж. Гранатстайн¹ досліджує повну трьохсотлітню історію Збройних сил Канади, висвітлюючи участь канадського контингенту в миротворчих місіях ООН, війні в Афганістані та роль Канади у підтримці балансу безпеки на Європейському континенті. Аналітик Монреальського Центру Міжнародних Досліджень і радник прем'єр-міністра Канади (2014–2015) з питань міжнародних відносин – Ж. Кульон² досліджує роль Канади в підтримці міжнародного миру та стабільності в постбіполярну добу, розглядаючи миротворчість, як засіб формування міжнародного іміджу та досягнення зовнішньополітичних інтересів держави.

Серед вітчизняних дослідників варто виділити наукові роботи А. Ноголь, яка широко висвітлює тему миротворчої діяльності Канади у контексті глобалізації та сучасних викликів³.

Головною метою та завданнями даної роботи є аналіз ролі миротворчої діяльності у зовнішній політиці Канади та дослідження канадського підходу до вирішення конфліктів у ХХ–ХХІ ст.

Прийнято вважати, що саме Л.Б. Пірсон, науковець, дипломат і 14-й прем'єр-міністр Канади, став основоположником ідеї миротворчості, як провідного напрямку зовнішньої політики Канади. Саме він зіграв важливу роль у врегулюванні Суецької кризи 1956 р., висунувши ідею залучення сил швидкого реагування ООН до вирішення конфлікту. Миротворча місія ООН, яка була затверджена Радою Безпеки у листопаді 1956 р., складалася з військ із різних країн, включаючи Канаду, й успішно запобігла подальшим військовим діям і стабілізувала ситуацію в регіоні. У 1957 р. Л.Б. Пірсон отримав Нобелівську премію миру за внесок у міжнародну миротворчу діяльність.

У наступні роки Канада стала ключовим учасником миротворчих місій ООН, надсилаючи військових, поліцейських і цивільних спеціалістів у зони конфліктів по всьому світу. Канадські миротворці брали участь у численних операціях, зокрема в Конго на початку 1960-х років, на Кіпрі в 1970-х і 1980-х роках, у країнах колишньої Югославії в 1990-х роках та Руанді. За всю історію миротворчої діяльності Канади більш ніж 125 000 канадських військових і спеціалістів прийняли участь у миротворчих місіях⁴.

Розпад біполярної системи вніс свої зміни у світовий порядок і баланс сил на міжнародній арені, змінивши не лише природу, але й методи ведення конфліктів. Поступова еволюція підходів до миротворчої діяльності відображає мінливі глобальні та безпекові виклики сучасних конфліктів. Хоча миротворча діяльність досі залишається ключовим напрямком діяльності Канади закордоном, канадський уряд все більше звертає свою увагу саме на миробудівництво шляхом економічної та соціальної підтримки конфліктних регіонів.

¹ Granatstein J.L. Canada's Army: Waging War and Keeping the Peace. University of Toronto Press. 2011. URL: <https://utorontopress.com/9781487509484/canadas-army/>

² Coulon J., Aronoff P., Scott H. Soldiers of Diplomacy: The United Nations, Peacekeeping, and the New World Order. University of Toronto Press. 1998. DOI: <https://doi.org/10.3138/9781442680081>

³ Ноголь А. Основні напрямки сучасної зовнішньої політики Канади. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2014. Т. 27–28. С. 244–247.

⁴ Carroll M.K. Peacekeeping: Canada's past, but not its present and future? *International Journal*/ 2016. № 71 (1). P. 167–176. URL: <http://www.jstor.org/stable/44631172>

Саме наприкінці ХХ ст. миротворча діяльність Канади зазнала ключових трансформацій. Насамперед, канадці змінили структуру канадських підрозділів. Якщо в роки холодної війни вони формувалися, як і в інших країнах, в основному з військовослужбовців, то з кінця ХХ ст. їх серцевиною стають поліцейські частини, що спеціалізуються на проведенні тренінгів у зонах конфліктів. Вперше група канадських поліцейських, як частина місії ООН, була відправлена до Намібії у 1989 р. І з того часу близько 2500 представників Канадської кінної поліції брали участь у 50 міжнародних операціях із підтримання миру⁵. Нові моменти у комплектації «блакитних шоломів» відобразили еволюцію підходу Канади до проблем миротворчої діяльності. Варто відзначити, що значу роль у трансформації підходу до миротворчої діяльності Канади відіграли великі втрати серед канадського персоналу в операціях із підтримання миру.

Зміна у підходах до миротворчої діяльності також пов'язана із гучним міжнародним скандалом щодо дій канадських миротворців у Сомалі. У 1993 р. двоє канадських десантників, які служили в Сомалі, побили та закатавали до смерті місцевого підлітка. Ще десяток канадських солдатів знали про побиття, але не зробили нічого, щоб його зупинити. Скандал викликав резонансне громадське розслідування в Канаді. Це серйозно підірвало репутацію Канади як миротворчого агента, збентежило уряд прем'єр-міністра Жана Кретьєна та призвело до розформування опального повітрянодесантного полку армії. На міжнародному рівні досвід ООН у Сомалі означав, що вона не бажала рішуче втручатися в наступну кризу: геноцид у Руанді.

У 1994 р. в Руанді спалахнули геноцид та етнічні чистки. Попереднього року Канада направила понад 400 військових до Руанди в рамках місії ООН для встановлення стабільності та порядку в маленькій африканській країні. Командував місією канадський генерал Ромео Даллер. Однак миротворці мало що могли зробити для збереження миру чи запобігання геноциду, оскільки їм не дозволялося застосовувати силу. Даллер попросив більше військ і дозволу вжити превентивних дій, але ООН йому відмовила.

Досвід Руанди продемонстрував обмеженість можливостей миротворчих сил у таких ситуаціях і неефективність ООН у прийнятті кризових рішень. Захоплення, тортури та вбивство 10 бельгійських миротворців у Руанді ще більше підірвали громадську підтримку миротворчої діяльності. Жакликий досвід, який отримав Даллер під час спроб командувати невеликими миротворчими силами, що перебували в облозі під час геноциду, зробив його відомим у Канаді

У 1996 р. Канада стала однією з семи країн, які заснували та направили війська до Багатонаціональної резервної бригади високої готовності для операцій ООН (SHIRBRIG). Створення цієї бригади дозволило ООН швидко направити професійні сили в райони конфлікту. Бригада SHIRBRIG була розгорнута п'ять разів між 2000 і 2006 роками та була під командуванням Канади з 2003 по 2006 рік. Зрештою SHIRBRIG була розформована державами-членами, включаючи Канаду, у 2009 р.⁶

⁵ *Badescu Ch.* Canada's continuing engagement with United Nations Peace Operations. *Canadian Foreign Policy*. Spring 2010. P. 46.

⁶ *Marshall T., Panneton D., Foot R.* Canada and Peacekeeping. *The Canadian Encyclopedia*. 2021. URL: <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/peacekeeping>

Виклики й уроки Боснії, Сомалі та Руанди, де було небагато або зовсім не залишалося підтримувати мир, зіпсували ставлення канадців до миротворчої діяльності. З 2001 по 2014 рр. велика частина зовнішньої політики Канади та військових зусиль були спрямовані не на миротворчу діяльність, а на війну в Афганістані. Водночас Канада номінально брала участь у кількох місіях ООН, надсилаючи війська та/або поліцейських до Ефіопії та Еритреї, Ліберії, Кот-д'Івуару та Судану. У кожному разі лише кілька канадських військових і поліцейських радників були відправлені за кордон⁷.

З червня 2018 р. члени збройних сил і поліції Канади підтримували Багатовимірну інтегровану стабілізаційну місію ООН у Малі (MINUSMA). Після повстання та державного перевороту в 2012 р. країна постраждала від насильства та нестабільності. Основною роллю Канади було забезпечення медичної евакуації сил ООН по повітряю. Канадська повітряна оперативна група – три вертольоти CH 147-F Chinook, п'ять гелікоптерів CH 146 Griffon і близько 250 осіб – також може надати допомогу в інших операціях MINUSMA, включаючи швидке розгортання сил ООН у Малі та транспортування постачання. У серпні 2019 р. канадські військово-повітряні сили вийшли з Малі. Контингент поліцейських і штабних офіцерів залишається залученим до MINUSMA.

З січня 2019 р. Канада направляє поліцейських до Малі для підтримки виконання Угоди про мир і примирення в Малі та реформування служб безпеки Малі. Розгортання відбувається за допомогою Canadian Police Arrangement, партнерства між Global Affairs Canada, Королівською канадською кінною поліцією та громадською безпекою Канади. Канадська поліція надає поради та керівництво з таких питань, як громадська поліція, права людини та гендерна рівність. Офіцери канадської поліції служать у MINUSMA, а деякі служили та розгорталися в рамках програми Європейського Союзу з розбудови цивільного потенціалу EUCAP Sahel Mali. Наразі в рамках місії EUCAP Sahel Mali немає офіцерів поліції⁸.

Як відзначає канадський науковець В. Дорн, який активно критикує уряд Канади за невиконання обіцянок про підтримання миру та стабільності в усьому світі, вказує, що після виходу з місії у Малі в 2019 р. внесок канадського персоналу до миротворчих операцій впав до рекордно низького рівня. Дослідник відзначає, що «уряд Канади не виконує своїх обіцянок щодо відновлення миротворчої діяльності ООН. У 2020 р. показник участі досяг найнижчого рівня особового складу з моменту створення перших миротворчих сил у 1956 р. Протягом одного року в 2018–2019 рр. внесок військово-повітряних сил у Малі був значним і цінувався всесвітньою організацією, але він тривав лише один рік. У 2019 р. було створено новий засіб авіаційної допомоги між місіями, що також похвально, але це лише один тактичний літак C-130 для обслуговування ООН у середньому п'ять днів на місяць. У той час як військово-повітряні сили зазнали підсилення під час уряду Трюдо, канадська армія – ні. Вона не проводила ротачію військ у миротворчі операції ООН з минулого століття. Крім того, у 1990-х роках канадська армія надала дев'ять військових керівників місії ООН, але з того часу жодного. Канада значно відстає від свого внеску в минулому та від десятків інших країн з точки зору чисельності, лідерства та труднощів. Канада ще не

⁷ Ibidem.

⁸ Canada's engagement in Mali. *Government of Canada*. URL: <https://www.international.gc.ca/country-pays/mali/relations.aspx?lang=eng>

відновила участь у миротворчих операціях ООН, як неодноразово обіцяла з 2015 р. Уряд Трюдо надає менше миротворців, ніж уряд Гарпера: приблизно на 50% менше, в середньому за відповідний час перебування на посаді⁹.

Зовнішня політика Канади розвивалася в історії через послідовну участь у підтримці миру, а пізніше була реалізована через різні політики, які започаткували доктрину «Відповідальності за захист (R2P) і безпеку людей». Однією з перших гуманітарних акцій Канади було спонсорування Міжнародної комісії з питань втручання та державного суверенітету. Мета полягала в тому, щоб узгодити «зобов'язання суверенітету» з гуманітарними імперативами сучасної війни. Концепція R2P представила новий спосіб, який характеризує давнє бажання мінімізувати вплив конфлікту на цивільне населення. Спочатку концепція була розроблена як пряма відповідь на нездатність міжнародної спільноти запобігти геноциду в Руанді та навмисному нападі на цивільне населення в Косово та Сребрениці¹⁰.

У 2001 р. перша доповідь була прийнята як документ ООН. Ця дія змінила дискурс з «права на втручання» на «обов'язок захищати». У рамках нової концепції держави несуть відповідальність за запобігання конфлікту, коли це можливо, потім реагування на порушення прав людини і, нарешті, відновлення спільнот, розірваних війною. Його застосування сьогодні є необхідним у кожній кризі, свідками якої ми є, оскільки елементи конфлікту мають схожі корені та причини.

«Свобода від страху» стала головною темою Порядку денного безпеки людини. Це стратегія розбудови миру, заснована на діях, розроблена колишнім міністром закордонних справ Канади Л. Екскворсі. Його включення до зовнішньої політики Канади відповідало відповідним міжнародним зобов'язанням та обов'язку захищати. Ця концепція була підтримана ефективним залученням ООН та її держав-членів до спільної мети зменшення людських страждань, спричинених збройним конфліктом. R2P наполягав на обов'язковій ролі держав. Він запровадив три важливі зміни:

- зміщення миротворчого дискурсу від права втручання до відповідальності за захист;
- визнання суверенітету як обов'язку держави захищати своє цивільне населення;
- зосередження на основних обов'язках держав щодо запобігання, реагування та відновлення¹¹.

У політиці Оттави у сфері миротворчої діяльності можна назвати три характерні риси. Як і в інших сферах міжнародного життя, насамперед, звертає на себе увагу інтелектуальна спрямованість діяльності, здатність винаходити оригінальні ідеї, підходи та концепції. Міністерство закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади проводить низку програм, націлених на підвищення ефективності миротворчих акцій на Африканському континенті, на розробку міжнародних стандартів і рекомендацій щодо удосконалення методів управління та планування, на інтеграцію інтересів жінок, дітей і цивільного населення у пост-конфліктне миробудівництво. Багато результатів досліджень отримали високу оцінку світової спільноти або стали нормами міжнародного права.

⁹ Dorn W. Tracking the promises: Canada's Contributions to UN Peacekeeping. *Walterdorn.net*. 30 April 2023. URL: <https://www.walterdorn.net/256>

¹⁰ Lucuta G. Canada as a peacemaker in action. *Peace direct*. 2014. URL: <https://www.peaceinsight.org/en/articles/canada-as-a-peacemaker-in-action/?location=&theme=>

¹¹ Ibidem.

Друга особливість політики – її гендерна складова. Доведено, що жінки та чоловіки по-різному розуміють проблеми миру, безпеки та вирішення конфліктів. Облік досвіду кожної з гендерних груп при формуванні підходів до миротворчості дозволяє досягти більш стійких і довгострокових результатів. На думку експертів, існують такі показники ефективності гендерної політики у даній галузі: включення гендерного компонента в мандат операцій із підтримання миру; участь в операціях консультантів з гендерних питань; відповідні тренінги для миротворців; взаємодія у ході акцій із жіночими неурядовими організаціями. Канада була першою країною, яка залучила в 1973 р. жінок до виконання операцій із підтримання миру (спочатку як службовці штабних частин або зв'язку), а в 1988 р. – до участі у бойових діях артилерії та піхоти.

Третя особливість пов'язана із формуванням канадських миротворчих контингентів, яка віддзеркалює неординарність загального урядового підходу. Канада, як правило, поступалася за кількісним складом багатьом іншим державам-учасницям місій – канадські підрозділи майже завжди були невеликими за чисельністю. Загальний високий показник чисельності канадських миротворців пояснювався великою кількістю операцій з участю. Їх «козирем» була чудова підготовка та бойовий досвід військовослужбовців, які нерідко обіймали командні посади. Так, у першій міжнародній операції із підтримання миру, здійсненій ООН (ОНВУП 1948 р. на Близькому Сході) і що складалася з 600 осіб, взяли участь всього 4 канадські офіцери. У тому числі був генерал Е. Бернс, призначений начальником штабу. Інші канадці очолили різні комісії з досягнення угоди про перемир'я.

Сучасний підхід до побудови миру чітко простежується в плані Міністерства закордонних справ Канади (Global Affairs Canada: Departmental Plan 2023-2024). Автор виділяє чотири основні складові:

1. Формування правової міжнародної системи, просування демократії та прав людини шляхом поглиблення співробітництва в рамках регіональних та глобальних міжнародних організацій (ООН, НАТО, ОБСЄ, АСЕАН, Міжнародна організація Франкофонії);

2. Міжнародна співпраця та захист національних інтересів Канади на міжнародній арені; співробітництво з країнами Співдружності, США, Європейським Союзом, партнерами в Азії, субсахарській Африці та на близькому Сході; культурна дипломатія;

3. Підтримка міжнародної торгівлі, залучення канадських експортерів до світового ринку;

4. Подолання гуманітарних та соціальних проблем у конфліктних регіонах і країнах, що розвиваються шляхом фінансування ключових сфер людського життя (освіта, охорона здоров'я, сільське господарство); захист прав жінок, дітей, людей з інвалідністю та ЛГБТ спільноти.

У 2004 р. уряд Канади запровадив Програму миротворчих і стабілізаційних операцій (Peace and Stabilization Operations Program) – це ініціатива, спрямована на запобігання, контроль і вирішення міжнародних конфліктів і криз¹².

Програма PSOPs зосереджена на трьох основних сферах:

¹² Peace and Stabilization Operations Program. Government of Canada. URL: https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/response_conflict-reponse_conflicts/psop.aspx?lang=eng

- запобігання конфліктам і розбудова миру;
- стабілізація нестабільних і постраждалих від конфлікту держав;
- підтримка миротворчих операцій ООН.

Програма надає фінансування та технічну підтримку урядам, громадським і міжнародним організаціям. Однією з ключових цілей програми PSOP є залучення місцевої влади до запобігання конфліктам і розбудови миру. Це включає роботу з місцевими партнерами для усунення основних причин конфлікту¹³.

Зокрема, у рамках програми підтримки країн, що потерпають від військових конфліктів у 2021-2022 роках, Канада виділила Малі понад 119.9 млн. доларів для розвитку трьох основних напрямків.

- охорона здоров'я, освіта, у тому числі фінансування програм сексуальної та репродуктивної освіти;
- розвиток віддалених сільських територій і сільського господарства;
- реформування системи влади, демократизація та залучення жінок до системи прийняття рішень.

У рамках двосторонньої співпраці з 2001 по 2021 рік Канада надала Афганістану близько \$3.9 млрд. міжнародної допомоги. Ці кошти підтримали зусилля зі стабілізації, реконструкції, миру та розвитку Афганістану. Завдяки канадській і міжнародній підтримці за останні двадцять років афганці досягли значних успіхів у розвитку демократії, прав людини, освіти та охорони здоров'я. Щоправда захоплення Талібаном влади в Афганістані стало причиною припинення фінансової підтримки афганських державних установ з боку міжнародного співтовариства¹⁴.

Канадська PSOPs фінансує програми стабілізації в Малі та Сахелі. Канада інвестувала понад \$30 млн. з 2016 по 2019 рік і надає додаткові \$28 млн. з 2019 по 2022 рік у Малі та Сахель на підтримку організацій громадянського суспільства, міжнародних неурядових організацій та ООН, зокрема. Канада також надає 19,8 млн. доларів до Цільового фонду MINUSMA (2016-2024) і підтримує направлення двох радників з гендерних питань до місії¹⁵.

Програма PSOPs у Малі допомагає просунути імплементацію Алжирських угод, сприяє залученню жінок до всіх рівнів мирного процесу та його реалізації, підтримує зусилля ООН з розбудови миру та стабілізації, а також сприяє діалогу та взаєморозумінню серед постраждалих від конфлікту спільнот, особливо підтримуючи жінок і молодь як агентів мирних змін.

Різні ініціативи, які підтримує PSOP, продовжують давати конкретні результати. Наприклад, у результаті проекту з Search for Common Ground 350 послів миру, з яких 151 була жінка, пройшли навчання з питань лідерства, трансформації конфліктів і розбудови миру в центральній і північній частині Малі. Ці послі провели місцеву оцінку конфлікту в 12 громадах та ініціювали 70 мирних ініціатив для вирішення цих конфліктів. Теми, які обговорювалися, включали діалог громади для вирішення міжобщинної напруженості, посередництво у питаннях земельних конфліктів, розбудову спроможності традиційних

¹³ Ibidem.

¹⁴ Canada's engagement in Mali. *Government of Canada...*

¹⁵ Ibidem.

механізмів у вирішенні конфліктів, залучення молоді та жінок до зусиль із розбудови миру разом із силами безпеки й організацію заходів із розбудови миру для заохочення кращої соціальної згуртованості та зміцнення довіри серед громад¹⁶.

Програма PSOP наголошує на важливості гендерної рівності та значущої участі жінок у розбудові миру. Зокрема, у 2017 р. було започатковано Ініціативу Elsie (The Elsie Initiative for Women in Peace Operations), яка має на меті залучення більшої кількості жінок до миротворчих операцій ООН і розробку матеріально-технічної бази для країн, що прагнуть гендерної рівноваги серед миротворчого контингенту¹⁷.

Крім того, Канада вжила заходів для забезпечення захисту прав жінок у конфліктних ситуаціях. Уряд підтримує ініціативи, спрямовані на запобігання та реагування на сексуальне та гендерне насильство під час конфліктів, і виступає за включення положень, що стосуються прав жінок, до мирних угод.

Висновки. Після Другої світової війни канадський уряд регулярно підкреслював прихильність Канади захищати мир і свободу у світі, зокрема через миротворчі операції ООН. Зародившись у 1950-х роках, цей наратив про Канаду, як борця за миротворчість, протягом тривалого часу займав центральне місце у зовнішньополітичному дискурсі різних канадських урядів і став важливим елементом канадської національної ідентичності. Через лідерство Лестера Пірсона в Суецькій кризі 1956 р. та роль Канади у Надзвичайних силах ООН, які він допоміг створити, багато канадців вважають миротворчу діяльність частиною своєї країни. Проте з 1990-х років на репутацію Канади, як миротворчої країни, вплинув скандал і провал деяких закордонних місій. Хоча відтоді внесок Канади в миротворчі операції значно зменшився.

Iryna Habro, Anastasiia Hryniuk

Peacekeeping in Canada's Foreign Policy

Abstract: The article analyzes the role of peacekeeping activities in Canada's foreign policy and the study of the Canadian approach to conflict resolution in the 20th – 21st centuries.

Since World War II, the Canadian government has regularly emphasized Canada's commitment to protecting peace and freedom in the world, particularly through UN peacekeeping operations. Since the middle of the 20th century, the Canadian government has successfully used diplomatic experience, military-technical potential, and high professionalism of the armed forces not only to maintain international peace and stability, but also to achieve Canada's national interests.

The collapse of the bipolar system brought about changes in the world order and the balance of forces in the international arena, changing not only the nature, but also the methods of conducting conflicts. The gradual evolution of approaches to peacekeeping reflects the changing global and security challenges of modern conflicts. "Freedom from fear" became

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ The Elsie Initiative for Women in Peace Operations // *Prime Minister of Canada Justin Trudeau*. November, 2017 URL: <https://pm.gc.ca/en/news/backgrounders/2017/11/15/elsie-initiative-women-peace-operations>

the main theme of the Human Security Agenda. It is an action-based peacebuilding strategy developed by former Canadian Foreign Minister Lloyd Axworthy. Its inclusion in Canada's foreign policy was consistent with relevant international obligations and the duty to protect. Although peacekeeping remains a key focus of Canada's activities abroad, the Canadian government is increasingly turning its attention to peacebuilding through economic and social support to conflict regions. A consequence of the modern approach to peacekeeping has been a decrease in the number of Canadian peacekeeping contingents in the world since the early 2000s.

Keywords: peacekeeping activities, international peacekeeping operations, Canadian foreign policy